

Стабільність держави багато в чому залежить від освіти

*Виступ голови Комітету Верховної Ради України
з питань науки і освіти Лілії ГРИНЕВИЧ*

Сьогодні і суспільство, і сфера освіти, і педагогічна наука переживають надзвичайно важливий момент. Фактично закладається нова державна ідеологія і політика, відбуваються зміни у державних інституціях, народжуються нові соціальні стратегії. Якою постане Україна в період постреволюційної стабільності, багато в чому залежить від освіти. Адже освіта була і є одним із основних факторів формування суспільної свідомості, важливим соціальним інститутом, який здатний повернути людям втрачену віру у вищі моральні цінності і сенс людського буття. В Україні нарешті з'явився реальний шанс здійснити довгоочікувані зміни у сфері освіти. Громадянське суспільство надало новій владі кредит довіри. Існує взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів і Верховною Радою. У Парламенті є політичний консенсус. Налагоджено взаємодію між новим керівництвом МОН, парламентськими партіями і громадянським суспільством. Робиться все можливе, щоб Парламент став центром суспільного діалогу і місцем прийняття фахових, надпартійних рішень у сфері науки та освіти. Водночас процес становлення відбувається в умовах гострої політичної кризи, реальної воєнної загрози з боку Російської Федерації, надзвичайного обмеження фінансових можливостей держави.

Статус НАПН України як вищої наукової організації передбачає її активну участь у визначенні та обґрунтуванні стратегії різних напрямів державної освітньої політики, проведенні наукової експертизи проектів законодавчих актів і державних програм. В першу чергу це стосується підготовки нової редакції ст. 53 Конституції України, нової редакції базового Закону «Про освіту», нової редакції Закону про вищу освіту, нового Закону про наукову та науково-технічну діяльність, підготовки Урядової програми підвищення соціального статусу педагогічних працівників, інших нормативно-правових

актів, над якими працює Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Україні потрібне нове базове законодавство про освіту. Комітет вважає, що спочатку має бути ухвалений базовий Закон про освіту, який визначить основні рамки, а вже на його основі має розроблятися решта законів – про дошкільну, загальну середню, позашкільну, професійну освіту тощо. Роботу з підготовки нової редакції Закону України «Про освіту» розпочато. На Парламентських слуханнях в жовтні минулого року обговорено і визначено концептуальні підходи щодо загальної середньої освіти. На базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка започатковано роботу методологічного семінару з проблем вищої освіти. Створена і почала працювати робоча група, до якої увійшли експерти, представники міністерства, громадськості та науковці.

На розгляд Верховної Ради України запропоновано проект Закону про вищу освіту №1187-2, що підготовлений робочою групою під керівництвом академіка Михайла Згуровського. Новий закон – це справді системний проект змін, підготовлений у результаті прозорого демократичного діалогу всіх зацікавлених соціальних груп. Він може вивести вищу освіту України на європейський шлях розвитку, зміцнити позиції ВНЗ на світовому ринку освіти та інновацій, підвищити якість освіти і зробити українських випускників більш конкурентоспроможними на ринку праці.

НАПН України має надати своє бачення шляхів вирішення інших важливих питань, таких як: розроблення нової моделі управління науковою сферою, зокрема інтеграції академічної і університетської науки, шляхом створення спільних дослідницьких підрозділів та поширення науково-викладацького сумісництва; створення умов для дослідницької діяльності у вищих навчальних закладах, зокрема шляхом зменшення лекційного та бюрократичного навантаження викладачів; забезпечення академічної та фінансової автономії навчальних закладів і наукових установ, педагогічної свободи учителя й викладача, свободи наукової діяльності; створення сучасної системи виробництва навчального змісту; розроблення нового положення про конкурс підручників для шкіл; реформування Інституту інноваційних технологій та змісту освіти.

За інф. оційного сайту Верховної Ради України